

Кравченко Н.П.*

ОХОРОНА БЕЗСПІРНИХ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ У НОТАРІАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ДИПЛОМАТИЧНИХ ПРЕДСТАВНИЦТВ ІТАЛІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

У статті розглядається правові аспекти консульської діяльності Італійської Республіки у країнах зарубіжжя, аналізуються італійський закон про нотаріат, відмінності між нотаріальними функціями консульських органів і нотаріусів в Італії, форми, обсяг і спектр нотаріальних актів.

Ключові слова: Італійська Республіка, консульські органи, закон про нотаріат, нотаріальні акти, Європейський Союз.

В статье рассматриваются правовые аспекты консульской деятельности Итальянской Республики в странах зарубежья, анализируются итальянский закон о нотариате, различия между нотариальными функциями консульских органов и нотариусов в Италии, формы, объем и спектр нотариальных актов.

Ключевые слова: Итальянская Республика, консульские органы, закон о нотариате, нотариальные акты, Европейский Союз.

The article discussed legal aspects of the Italian Republic's consular activities in foreign countries, analyzed the Italian law on notaries differences between the notarial functions of consular authorities and notaries in Ital, different notarial acts.

Keywords: Italian Republic, the consular authorities, the law on notaries, notary acts, the European Union.

Теоретичні положення щодо охорони безспірних цивільних прав у нотаріальній діяльності дипломатичних представництв стосуються як визначення основних понять у цій сфері, так і практичного запровадження нотаріального процесу, кінцевою метою якого є надання правам громадян безспірного характеру та юридичної значимості. Одним із основних способів нотаріальної охорони прав та інтересів учасників цивільних відносин, як зазначається у наукових дослідженнях, є посвідчення нотаріусом юридичних фактів, які за своєю правовою природою є підставою виникнення, зміни і припинення цивільних правовідносин і які знаходять свій вияв у зовнішніх обставинах або подіях матеріального світу і пов'язані з їх наявністю або відсутністю, викликають передбачені законом юридичні наслідки, передбачені прямо або опосередковано нормами права [1].

Юридичними фактами, зазначається у дослідженнях, без яких не встановлюються, не змінюються і не припиняються жодні цивільні правовідносини, можуть бути різні життєві обставини, що належать як до сфери природи (народження і смерть особи, перебіг часу), так і до соціальної сфери життя (дії та вчинки людей, адміністративні акти, рішення суду). Особливістю нотаріальної форми охорони вважається її спрямованість не на безпосередній захист, а на охорону, попередження порушення прав, тобто безперечні обставини, про які сторони в

* здобувач кафедри міжнародного приватного права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: проф. Фурса С.Я.

цивільному процесі не сперечаються. З огляду на те, що нотаріальна діяльність стосується надання офіційної сили, вірогідності юридичним правам, фактам і документам, нотаріуси (державні та приватні), а також консульські установи можуть посвідчувати певні безспірні юридичні факти, в яких можна пересвідчитися безпосередньо. До безспірних юридичних фактів, щодо яких вчинюються нотаріальні дії дипломатичними представництвами, відносять: посвідчення угод (договорів, заповітів, доручень тощо), крім іпотечних договорів, угод про відчуження та заставу жилих будинків, квартир, дач, садових будинків, гаражів, земельних ділянок, іншого нерухомого майна, що знаходиться в країні; охорону спадкового майна; видачу свідоцтв про право на спадщину чи свідоцтв про право власності на частку в спільному майні подружжя; засвідчення вірності копій документів і виписок з них; засвідчення дійсності підпису на документах; посвідчення факту, що громадянин є живим або факту знаходження громадянина в певному місці; посвідчення тотожності громадянина з особою, зображеною на фотокартці; посвідчення часу пред'явлення документів; обслуговування цінних паперів; приймання на зберігання документів тощо [2].

В італійській юридичній системі виконання нотаріальних функцій за кордоном традиційно відбувається через компетентні консульські органи, коли документи, предмет яких вони складають, мають в якості суб'єктів осіб, що мають громадянство держави відправлення, або ж коли вони є важливими для її юридичної системи. Враховуючи, що стаття 5(f) Віденської Конвенції 1963 року надає повноваження консульським установам держав здійснювати нотаріальну діяльність таким чином, «щоб не суперечити законам та правилам держави проживання», диппредставництва зобов'язані встановлювати, являються чи ні чинними нотаріальні акти, які вони посвідчують. Визнання чинності може здійснюватись двома засобами: через вираження, сказане або мовчазне бажання з боку держави проживання, або через узгодження між останньою та державою відправлення. У першому випадку визнання може бути відкликано в будь-який момент стороною місцевого врядування, у другому – повинно відповідати узгодженню між державою відправлення і державою проживання. Консульські конвенції містять в основному дозвільну норму такої діяльності, яка може бути вчинена за більш чи менш тривалий термін. Так, ст. 20 Консульської конвенції між Італією та Сомалі від 1 липня 1960 р. передбачає, наприклад, широке виконання нотаріальних функцій, встановлюючи: «Консули, згідно з відповідною компетенцією, встановленою законами та інструкціями держави-відправника, можуть: ... 3) отримувати під нотаріальну форму: а) акти й контракти, які їхні громадяни хочуть укласти в такій формі, за винятком створення іпотек стосовно нерухомості, розташованої на території країни проживання; б) акти й контракти, якою б не була національність сторін, що стосуються розміщеного майна або справ, які здійснюються на території держави-відправника, або направлені на проведення юридичних дій на території держави [3].

Не всі діючі конвенції передбачають таку широку консульську компетенцію в нотаріальній діяльності, і, передусім, таке широке визнання нотаріальних актів, отриманих від консульських установ, з боку законодавства держави проживання, хоча в більш нових конвенціях має переважно такий сенс. Натомість Страсбурзька Конвенція від 1967 року наполягає на більш обмежених критеріях: стаття 15 проголошує: «Консульські співробітники мають право складати або отримувати в нотаріальному порядку або аналогічному порядку, передбаченому законами та постановами держави відправлення: 1) всі акти й контракти, що стосуються виключно громадян держави відправлення; шлюбні контракти, в яких хоча б одна сторона є громадянином держави відправлення; всі акти й контракти, незважаючи на те, що жодна сторона не є громадянином держави відправлення, за умови, що ці документи й контракти стосуються майна, розміщеного в цій державі, або спрямовані на проведення юридичних дій на території цієї ж держави; 2) акти й контракти, зазначені в попередньому параграфі, стосуються юридичних дій тільки на території держави проживання; 3) оскільки надання присяги або заяви,

що має силу присяги, вимагається законами та постановами держави відправлення, консульські співробітники мають право отримувати цю присягу або заяву» [4; 5].

За законодавством Італійської Республіки, нотаріальна діяльність консульських установ здійснюється відповідно до п.2 ст. 45 Декрету Президента Республіки № 18, в якій зазначено: «Консульська установа виконує, відповідно до міжнародного права, інші функції, надані їй італійським законодавством, особливо в питаннях цивільного стану, нотаріальних, адміністративних та юрисдикційних», і п.1 ст. 19 Декрету Президента Республіки № 200, в якому зазначено: «Керівник консульської установи виконує стосовно громадян функції нотаріуса, дотримуючись національного законодавства». Пункт 2 зазначеної вище статті поширює таку функцію також на дії, в яких хоча б одна сторона має італійське громадянство. Нотаріальні функції консульської установи є такими ж, що здійснюються нотаріусами в Італії, які керуються ст. 1 Закону про нотаріат і відповідними міжнародними актами, хоча деякі з них не поєднуються з нотаріальними повноваженнями, наприклад, консульська установа, наділена більш широкими правами в справах юрисдикції волевиявлення, що згідно з ст. 35 Декрету Президента Республіки № 200 не суперечить, проте є ширшим за права, що належать до нотаріального законодавства, тому нотаріальні функції розглядаються у двох аспектах, що стосуються чинності актів, отриманих від консульської установи, як за місцевим законодавством, так і за законодавством держави відправлення. Фахівці підкреслюють, що за цією концепцією, мається на увазі причина, наведена у ст. 19 Декрету Президента Республіки № 200, яка регулює нотаріальні функції та акти, призначені для набуття чинності в Італії. Проблема їхньої юридичної дійсності виявилась у законодавстві з 1967 року як фактор, змінний від випадку до випадку, який не заперечує здійснення нотаріальних функцій. Відтак, нотаріальна компетенція консульської установи Італійської Республіки встановлюється: положеннями, зафіксованими у законодавстві держави відправлення, та чинними положеннями у власному юридичному впровадженні (у випадку Італії, стаття 19 Декрету Президента Республіки № 200); положеннями конвенцій, укладених між державами відправлення та проживання; положеннями внутрішнього законодавства держави проживання. Консульська компетенція в цьому питанні поширюється на акти, в яких одна зі сторін є громадянином держави відправлення, або на акти, спрямовані на отримання дійсності у її юридичному впровадженні. Стосовно їхньої дійсності у законодавстві держави проживання, вона може витікати з конвенції, як у випадку конвенції між Італією та Сомалі від 1 липня 1960 року (ст. 20), або з місцевого законодавства. Така чинність не може змінюватись чи анулюватись державою проживання, водночас норма в такому сенсі може бути опротестована державою відправлення [3; 5].

У межах консульської компетенції італійське законодавство визнає дійсність нотаріальних актів, отриманих за кордоном, дотримуючись традиційного принципу «*locus regit actum*», наведеного у п.1 ст. 26 попередніх положень Цивільного кодексу, який зазначає: «Форма актів між живими особами та актів останньої волі регулюється місцевими законами, за якими акт був укладений, або положеннями, що регулюють зміст акту, або ж національним законодавством заповідача чи сторонами, що домовляються, якщо такий акт є спільним». Таким чином, можна отримати акт, дійсний в Італії, від нотаріуса, офіційно визнаного місцевим врядуванням, а консульській установі належить обов'язок легалізувати підпис нотаріуса. Нотаріальне питання сформуло об'єкт комплексного юридичного регулювання, основний зміст якого передано в цитаті Закону № 89 від 16 лютого 1913 року «Законодавство про нотаріат та нотаріальні архіви». Цей законодавчий акт і подальші положення регулюють консульські функції в нотаріальних питаннях відповідно до п.1 ст. 19 Декрету Президента Республіки № 200. Різні невизначеності виникли стосовно природи нотаріальних функцій, що здійснюються консульськими установами. Цитата ст. 19, на думку фахівців, вважається неясною, оскільки стверджує, що керівник консульської установи здійснює функцію нотаріуса, що дає привід думати про заміне виконання функцій, які виникають скоріше від необхідності надати можли-

вість отримати потрібні документи у випадку, коли неможливо звернутись до місцевих нотаріусів. Стаття 1 Закону про нотаріат, з одного боку, присвоює нотаріусам комплекс функцій, про державну природу яких неможливо сумніватись, а, з другого боку, нотаріус не пов'язаний посадовими стосунками з державою чи місцевою владою, він є вільним спеціалістом, який оплачується зацікавленими особами за виконання державної функції. Ця стаття встановлює компетенцію, за якою діяльність нотаріуса, що практикує в Італії, і діяльність керівника консульської установи, який вчинює нотаріальні дії, значно відрізняється. Оскільки останній є державним службовцем, який винагороджується за рахунок державного бюджету, то він не здійснює нотаріальні функції для отримання прибутку, тобто не отримує ніякої частки зі зборів і тарифів, стягнутих диппредставництвом у сплату за надані документи, але нотаріальні функції входять до кола обов'язків, на які він уповноважений [6]. Тому, зазначають фахівці, з боку доктрини було б необхідно більш детально визначити компетенцію консульської установи, оскільки співробітники такої установи наділені певними нотаріальними функціями. Сьогодні італійські громадяни, що проживають чи перебувають за кордоном, можуть звернутись до консула чи співробітників консульської установи аналогічно тому, як звертаються до нотаріусів в Італії. Характер документів, отриманих від керівника консульської установи, його особливості хранителя паперів та документів, вагомість його підтверджень, мають велике значення для отримання деяких актів співгромадянами і для спрощення юридичних та комерційних відносин між Італією та іншими державами. Нотаріальні акти, які отримані від консульської установи і які є чинними за законодавством, можуть вважатись позбавленими юридичної сили державою проживання або ж іншою державою. Тому було б доцільним укладення міжнародної угоди, що, надаючи однаковість нотаріальним функціям, які виконуються консульськими установами, робили б отримані від них акти юридично чинними у всіх державах, що підписали угоду. У такому випадку керівник консульської установи: повинен отримати нотаріальний акт, юридично чинний згідно з італійським законодавством, якою б не була держава, де цей акт призначений для використання; повинен отримати акт, в якому одна або всі сторони мають іноземне громадянство, якщо конвенції не допускають іншого; повинен отримати акт стосовно майна або справ, розміщених в Італії, і спрямований на здійснення в Італії [7].

Хоча нотаріальні функції консульської компетенції, вказують дослідники, і функції нотаріусів, які практикують в Італії, є по суті ідентичними, між ними існують деякі відмінності, пов'язані як з тим фактом, що консульська діяльність провадиться за кордоном, а нотаріальна в Італії, так і з різним становищем керівника консульської установи як державного службовця, і нотаріуса як особи вільної професії. До таких відмінностей відносять: а) вільний нотаріус не обмежується виконанням власних функцій, а може бути залучений для виконання обов'язків юрисконсульта клієнта; може приймати інформацію щодо платоспроможності клієнта або виступати посередником в транзакції, або ж надавати поради клієнту щодо сімейних чи фінансових справ, натомість консульська установа може здійснювати аналогічну діяльність у межах звичайного обслуговування, зокрема, у випадку, якщо необхідно висловити думку стосовно даної справи. Така думка має обмежуватись юридичним полем, особливою увагою до чинності документів, тобто легальністю показаних документів, а не їхньою економічною придатністю; б) вільний нотаріус може бути довіреною особою клієнта, можливо навіть таємною, щодо оголошення та проведення можливих формальностей з отриманими ним документами, натомість жодна діяльність такого роду не може здійснюватись керівником консульської установи у, який без спеціального дозволу Міністерства закордонних справ не може отримати повноваження діяти в інтересах і від імені італійського громадянина, навіть якщо він вважається спадкоємцем спадщини, відкритої в його окрузі (Декрет Президента Республіки № 200, ст. 43 пункт 2); в) в той час, як вільний нотаріус має право на гонорар, консульські акти підлягають тільки сплаті податку, зазначеного в Переліку консульських тарифів, що додається до Декрету Президента Республіки № 200 [7].

В італійському законодавстві до охорони безспірних цивільних прав у нотаріальній діяльності дипломатичних представництв відносять отримання офіційних документів та засвідчення підписів, посвідчення актів між живими особами, отримання на зберігання офіційних документів, в оригіналі або в копії, приватних документи і паперів, засвідчення підпису, засвідчення загальновідомих фактів, обслуговування цінних паперів, охорону спадкового майна тощо. Так, нотаріальні функції керівника консульської установи складаються насамперед з отримання офіційних документів та засвідчення підписів, зважаючи на встановлені італійським законодавством форми документів. Згідно з переважаючою тенденцією сучасного права угода вважається «офіційною, оскільки сторони юридичної угоди в основному вільні виражати свою волю у будь-якій формі, якщо закон не встановлює іншої форми (зазвичай письмової). Законодавство може вимагати письмової форми з двох причин: або тому, що вважає її суттєвою для залучення до акту вищого органу влади, або тому, що має намір передбачити достовірні докази. У першому випадку, письмова форма, в якій має бути офіційний документ, вимагається «ad substantiam», і угода, в якій її немає, не є дійсною, навіть якщо воля сторін була ясно виражена інакше (наприклад: шлюбні домовленості, Цивільний Кодекс ст. 162; дарування, Цивільний Кодекс ст. 782). У другому випадку, письмова форма, яка може бути також приватним документом, вимагається «ad probationem», що передбачає перевірки, призначені для демонстрації існування угоди. Якщо в цьому другому випадку угода не була зроблена у письмовому вигляді, вона однаково вважається чинною, навіть якщо згідно з ст. 2725 Цивільного кодексу її існування не може бути встановлене шляхом показань свідків. Відмінність двох випадків зумовлює різні наслідки у випадку відсутності письмової форми: у першому випадку угода є уявною, у другому – чинною, навіть якщо складно довести її існування. Отже, керівник консульської установи може бути задіяний для складання письмового документу, що вимагається італійським законодавством, щоб документ міг вважатись дійсним, або ж можна було перевірити його існування. Відмінність між державним документом і приватним документом полягає в тому, що офіційний документ згідно з визначенням ст. 2699 Цивільного Кодексу є «документом, що вчинений з необхідними формальностями нотаріусом або іншим державним службовцем, уповноваженим для надання йому офіційного підтвердження в місці, де документ був сформований». Він представляє собою перевірку походження документа від державного службовця, що його склав, а також заяви сторін, та інших фактів, які державний службовець підтверджує як такі, що відбулись у його присутності або були виконані ним самим (Цивільний Кодекс, ст. 2700). Офіційний документ підтверджує достовірність того, що було заявлено сторонами в присутності державного службовця. Нотаріальний акт є офіційним документом, який отриманий від нотаріуса з дотриманням спеціальних формальностей; він не може бути отриманий, якщо це заборонено законом, або якщо його зміст суперечить моральності чи громадському порядку (Закон про нотаріат, ст. 28, №1). Приватний документ, стосовно якого Цивільний Кодекс не дає визначення, це будь-який документ, не складений державним службовцем, підписаний тим, хто здійснив заяву про свою волю, яка міститься в ньому. Приватний документ (Цивільний кодекс, ст. 2702) підтверджує походження заяви від того, хто його підписав, якщо той, проти кого документ був складений, визнає його підписання, або ж документ офіційно приймається як визнаний. Ст. 2703 встановлює, що офіційно визнаним є підпис, засвідчений нотаріусом або іншим уповноваженим на це державним службовцем. Засвідчення дійсності підпису полягає в підтвердженні з боку державного службовця того, що підпис був виконаний в його присутності. Державний службовець в першу чергу повинен встановити ідентичність особи, яка підписує документ. В порівнянні приватного документа і офіційного визнання підпису, нотаріус або інший уповноважений на це державний службовець може засвідчити підпис, поставлений в його присутності. Для набуття дійсності документу в Італії, засвідчення повинно бути виконане за кордоном тільки консульською установою, чия функція щодо офіційного і приватного до-

кументів представляється по-різному: щодо першого – виконується складення документа дійсне і належне; щодо другого – засвідчується підпис [3].

З погляду охорони безспірних цивільних прав посвідчення нотаріальних актів між живими особами здійснюються, як правило, за такими категоріями: акти між живими особами та акти щодо останньої волі. Акти між живими особами відносяться до юридичних угод, для яких італійське законодавство визначає письмову форму в наступних випадках: цивільні акти, укладені неграмотними особами, за винятком домовленостей, об'єкт яких не перевищує 5000 лір; шлюбний договір і його різновиди (Цивільний кодекс, ст.ст. 162-163); відчуження приданого від майна чоловіка (ст. 203); визнання дитини і заява про узаконення (ст. 254); призначення опікуна і його заступника з боку того з батьків, що залишився в живих, по відношенню до неповнолітнього або взятого під опіку (ст.ст. 348, 355, 424); складення інвентарного опису неповнолітнього або взятого під опіку (ст.ст. 363, 424); дарування і відповідне прийняття дарованого (ст. 782); спільне володіння прибутками і купівлями між подружжям (ст. 215); створення земельної ренти або довічної ренти з безоплатним правом (ст.ст. 1862, 1872); створення товариств, кооперативів, сільськогосподарських банків тощо (ст.ст. 2328, 2518); фактична пропозиція і зберігання суми або пропонованої речі (ст.ст. 1208, 1212); добровільний продаж майна неповнолітнього (ЦПК ст. 733); інвентарний опис спадщини (ЦПК ст. 769); судовий розділ (ЦПК ст. 790); опротестування векселя через недостатність акцептування або оплати. Крім зазначених випадків, якщо вимагається письмова форма, закон вважає достатнім приватний документ, однак офіційний документ має перевагу також в інших випадках, оскільки підтвердження державного службовця і точніша термінологія документа допомагають уникнути спірних питань [8; 9].

Отримання на зберігання офіційних документів, в оригіналі або в копії, приватних документів і паперів також стосується охорони безспірних цивільних прав у нотаріальній діяльності дипломатичних представництв Італійської Республіки. Керівник консульської установи, оскільки він має нотаріальні функції, згідно з ст. 1 Королівського законопроекту № 1666 від 14 липня 1937 р. зобов'язаний отримувати на зберігання офіційні документи, в оригіналі або в копії, приватні документи і папери, вчинені в Італії або за кордоном, які були йому передані за розпорядженням або за вимогою сторін. Нотаріальне зберігання стосується тільки актів, документів і записів з метою забезпечення їх безпеки, а також з метою виявлення деяких фактів і умов, що мають юридичну значимість. Таке зберігання створює право нотаріуса (й керівника консульської установи), а не обов'язок, про що йдеться в ст. 68 Нотаріального регламенту, оскільки відмова в отриманні на нотаріальне зберігання може пред'являтися тільки у випадку, якщо зміст акту або документа явно суперечить громадському порядку або моральності, наприклад, коли він трактується як злочин. Якщо акт, що зберігається, був вчинений за кордоном і вчинений іноземною мовою, він повинен супроводжуватись перекладом на італійську мову, зробленим і підписаним керівником консульської установи, або в іншому випадку офіційним перекладачем (Нотаріальний регламент, ст. 68). Спеціальний випадок – коли об'єктом запиту на зберігання є документи і приватні записи, вчинені або укладені в Італії, для яких потрібна реєстрація. Нотаріальне зберігання для таких документів є можливим, якщо воно було здійснено офіційно (Закон про реєстри № 3269 від 30 грудня 1923 р., повернутий циркуляром № 4674 від 15 липня 1953 р.).

Згідно з законом № 64 від 22 січня 1922 р. «Додаткові норми нотаріального законодавства», ст. 6, нотаріус також може бути зберігачем сум та цінностей, проте ця особлива функція у випадку консульської установи належить до тих, що стосуються консульського зберігання [3; 6; 7].

Способи засвідчення підпису нотаріусом, зазначені в Цивільному Кодексі (ст. 2703; Закон № 15 ст. 20 пункт 2 від 4 січня 1968 р.), застосовуються також у практиці нотаріальної діяльності консульських установ Італії. Керівник консульської установи засвідчує підпис, про-

ставлений у присутності його і двох свідків, чия особиста ідентичність ним попередньо встановлена і щодо яких він не має жодного сумніву. Після присутності при підписанні акту, свідки повинні разом з ним підписати акт засвідчення. Коли ж сторони дають чітку відмову, що походить з тексту акту, можна зробити це без свідків (Закон № 226 ст. 1 від 2 квітня 1943 р.). Застосування цієї норми до нотаріальних актів, отриманих від консульських установ, здійснюється відповідно до ст. 19 Декрету Президента Республіки № 200, підтвердженого Міністерством юстиції від 20 листопада 1967 р. До свідків застосовуються ті ж норми, що й для свідків, присутніх на отриманні офіційного документа. Якщо керівник консульської установи не знає особисто сторони, щоб встановити її особу, він повинен залучити двох довірених осіб, які також повинні підписати акт. Засвідчення, проставлене в кінці документа, повинно мати наступну інформацію: метод, який був застосований для ідентифікації; дата і місце, в якому були проставлені підписи; точні і повні відомості про свідків та довірених осіб; заяви, що підписи були проставлені в присутності керівника консульської установи; їхній повний підпис, окрім підпису довірених осіб; печатка консульської установи. Для засвідчення підписів, проставлених на полях середніх аркушів акту, достатньо, щоб керівник консульської установи додав власний підпис. У цьому випадку кінцеве засвідчення повинно мати відмітку, що всі середні аркуші були скріплені зазначеним підписом. Середніми аркушами вважаються ті, на яких є записи, за виключенням тих, що містять кінцеві підписи. Якщо підпис для засвідчення проставлений в кінці приватного документа, вчиненого іноземною мовою, застосовуються норми, що містяться у ст. 68 Нотаріального регламенту і ст. 78 Королівського декрету № 3269 від 30 грудня 1923 р. «Ухвалення тексту закону про реєстр», у застосуванні яких акт повинен супроводжуватись перекладом на італійську мову, здійсненим згідно з ст. 55 Закону про нотаріат. Аналогічним засвідченню підпису, проставленого в присутності керівника консульської установи, є засвідчення фотокартки, яке підтверджує, що вона відтворює точні особливі прикмети певної особи, і яке повинно комплектуватись підписом зацікавленої особи [3; 9].

Щодо акту засвідчення загальновідомого факту, що може спричинити юридичні наслідки, здійснюється за умов присяги відомих осіб, які заявляють про обізнаність щодо факту або обставини, показаної актом. Функція керівника консульської установи обмежується підтвердженням заяви, зробленої у його присутності, а також засвідченням підписів. Здійснення цієї функції відповідає нотаріальним функціям, про які йдеться в Законі про нотаріат, ст. 1 № 2: «...отримати під присягою акти засвідчення загальновідомого факту з цивільних та комерційних питань. Акти засвідчення загальновідомого факту служать для підтвердження фактів або обставин, які не можуть прийнятись напряму, і чие існування повинно бути доведене, щоб бути публічно поміченими і відомими». Положення, наведене у ст. 1 № 2 Закону про нотаріат, було розширено. Для цього нотаріус в Італії, і керівник консульської установи за кордоном, отримують загальновідомі акти стосовно будь-яких цивільних питань, до яких найчастіше виявляється необхідність, наприклад, питання пенсій, спадщини, операцій для виконання в поштових ощадних касах і керування державним боргом. Суть акту засвідчення загальновідомого факту складається з факту, що заяви, які містяться в ньому, мають робитись з зобов'язанням і отримані на вимогу зацікавленої особи. Особи, що підтверджують (в кількості чотирьох осіб) факт, повинні бути особисто знайомі керівнику консульської установи, можуть також мати іноземне громадянство і не проживати постійно в Італії аналогічно наведеному в ст. 50 Закону про нотаріат стосовно громадянства свідків та довірених осіб і ст. 19, пункт 3 Декрету Президента Республіки № 200.

Не існує точних норм щодо форм, за якими має надаватись присяга особами, що підтверджують загальновідомий факт: таким чином консульська установа орган є вільним у їх виборі. В основному дотримуються норми, що прописана у ст. 251 Цивільно-процесуального кодексу для присяги свідків. У такому випадку керівник консульської установи попереджує

осіб, що засвідчують, про релігійну і моральну важливість присяги, і щодо кримінальних наслідків неправдивих або ухильних заяв, і читає формулу: «Ознайомлені з відповідальністю, яку ви з присягою берете на себе перед Богом і людьми, клянеться казати правду, нічого іншого, крім правди». Після цього кожна особа, що підтверджує, стоячи дає присягу, промовляючи слова: «Клянусь». Після встановлення осіб і присяги начальник консульської установи отримує заяви, які потім мають опинитись в акті. Вони повинні стосуватись фактів і обставин, які приймають характер загальновідомого акту, про який багато осіб є або повинні бути поінформовані. Розглядаючи ж факти, про які знають тільки особи, що підтверджують, необхідні більш особисті форми заяв, передбачені італійським законодавством, особливо щодо виконання запиту, що надійшов від компетентних судових органів влади. Якщо треба отримати нотаріальний акт, що містить заяви другого виду, керівник консульської установи може погодитись з проханням, щоб показати заявнику обмежений обсяг згаданої вище заяви, що поза випадками, точно встановленими законом, не має жодної доказової сили. Окрім отримання акту, начальник консульської установи повинен пересвідчитись, що особи, які його засвідчують, реально поінформовані про зміст заяв. Керівник консульської установи не приймає на себе жодної відповідальності щодо достовірності підтверджень, зроблених у його присутності, може поставити особам, що підтверджують, питання з метою уточнити факти і обставини, до яких відносяться їхні заяви. Акт засвідчення загальновідомого факту може надаватись заявнику в оригіналі (Закон про нотаріат, ст. 70); він повинен бути внесений до реєстру нотаріальних актів. Особливості охорони безспірних цивільних прав простежуються у нотаріальній діяльності дипломатичних установ Італії в Україні, де до переліку нотаріальних послуг віднесено право отримувати файли, акти і заповіти, видавати копії та виписки з цих документів; засвідчувати довіреності, загальновідомі факти, сертифікати аутентифікації[6; 11; 12]

Список використаної літератури

1. Теорія нотаріального процесу/За заг. ред. С.Я.Фурси. – К.:Алерта; Центр учбової літератури, 2012. – 920 с.
2. Грінченко О. Правовий статус консула при виконанні нотаріальної функції. – К.:Видавець Фурса С.Я., КНТ, 2005. – 352 с.
3. Zampaglione G. Diritto consolare: teoria e pratica. – Volume 1,2. Casa editrice stamperia nazionale.-Roma, 1970.m1425 p.
4. 4.Венская конвенция о дипломатических сношениях, 18 апреля 1961 г.; Віденська Конвенція про консульські зносини, 24 квітня 1963 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_048&new=1.
5. Denza E. Diplomatic Law.Commentary on thy Vienna Convention on Diplomatic Relation. – Oxford University Press. – 2008. – 556 p.
6. Comprendo di diritto consolare/ – Edizioni Giuridiche Simone. – 2008. – 239 p.
7. Diritto Consolare. Maggioli Editore. – 2008. – 205 p.
8. Пустовалова Наталия Викторовна. Международно-правовые и национально-правовые аспекты консульской деятельности: Дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10: – Москва, 2003. – 168 с.
9. Казанова Елена Юрьевна. Международно-правовые аспекты нотариальной деятельности: Дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03: – Москва, 2002. – 157 с.
10. Зонова Т.В. Диплслужба Италии /Т.В.Зонов// Дипломатия иностранных государств /под ред..Т.В.Зоновой;МГИМО(у) МИД РФ. – М.:РОССПЭН, 2004, – С. 103-127.
11. Посольство Італії в Україні http://www.ambkiev.esteri.it/Ambasciata_Kiev/Menu/Informazioni_e_servizi/Servizi_consolari/Notarile.
12. Нотаріат в Україні/За ред. В.В.Комарова. – К.:Юрінком Інтер, 2006. – 320 с.